

HYVINVOINTIRAPORTTI
2021
Antti Anttonen

Sisällysluettelo

Johdanto ja Hollolan hyvinvoinnin tila vuonna 2021	2
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	4
2 Hyvinvointisuunnitelman toteutuma vuonna 2021	29
3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset	36
4 Raportin hyväksyminen	41

Johdanto ja Hollolan hyvinvoinnin tila vuonna 2021

Kunta edistää paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja elinvoimaa. Hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan edellytys, joten hyvinvointi on kytköksissä elinvoimaan. Toimivat vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuudet lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.

Kuntalainen on kaiken tekemisen keskiössä. Välittäminen, yhteisöllisyys, turvallisuuden tunne ja ihmisten vaikuttamismahdollisuudet korostuvat. Kuntalaisten turvallisuuden tunne muodostuu liikennejärjestelyistä, puhtaasta elinympäristöstä ja rauhallisuudesta. Turvallisuutta luovat myös riittävät peruspalvelut, yhteisöllisyys sekä turvallinen työympäristö.

Kunta edistää osaltaan kuntalaisten hyvinvointia. Kunta tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään viihtyisässä ja turvallisessa elinympäristössä. Kunnat huolehtivat myös terveellisestä asuinympäristöstä ja monipuolisista harrastusmahdollisuuksista.

Hollolan kunnan organisaatiokaavio 2021

Hollolan kunta - 18.2.2021

Hollola

Hollolan kunnan organisaatio muodostuu kolmesta eri palvelualueesta, joilla on jokaisella tärkeä tehtävä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä. Konsernipalveluiden palvelualue huolehtii kunnan hallintoon ja viestintään liittyvistä asioista, henkilöstö ja tietohallintoasioista sekä talousasioista.

Elinvoiman palvelualue huolehtii muun muassa yritystoiminnan toimintaedellytysten kehittämisestä, edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä, huolehtii joukkoliikenteen suunnittelusta ja asuntotoimen viranomaisjärjestelyistä. Lisäksi elinvoiman

palvelueen vastuulla ovat työllisyyteen liittyvät asiat sekä päiväkotien ja koulujen siivous- ja ruokapalvelut.

Hyvinvoinnin palvelualueella tuetaan ja annetaan monipuolista kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille. Hyvinvoinnin palvelualue huolehtii laadukkaasti varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta sekä vapaa-aikapalveluiden järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Vapaa-aikapalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat kulttuuri-, kirjasto-, nuoriso- ja liikuntapalvelut sekä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio.

Terveydenhuoltolaki 12 velvoittaa Hollolan kuntaa seuraamaan kuntalaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Tämä tarkoittaa erilaisten hollolalaisten terveyttä ja hyvinvointia kuvaavien tietojen tuottamista, jonka pohjalta asetetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiset tavoitteet. Tavoitteet asetetaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopiviksi ja tämän jälkeen määritellään niitä tukevat toimenpiteet, joista raportoidaan valtuustolle vuosittain.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

Tulot

% Suunta Vertailu

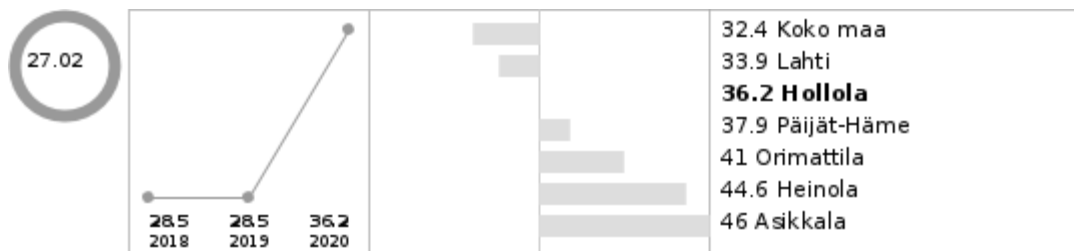
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

Indikaattori ilmaisee kunnan valtionosuudet yhteensä asukasta kohti euroina.

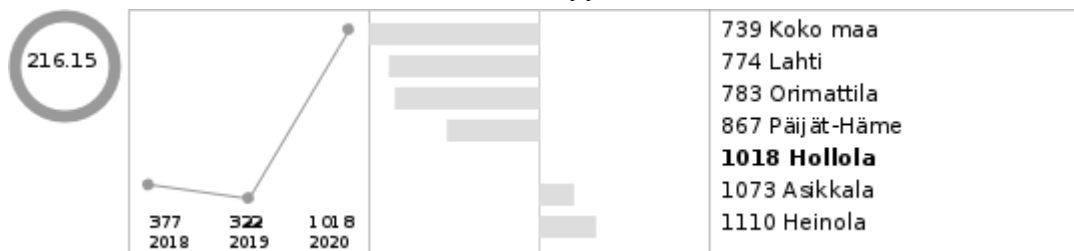
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Indikaattori ilmaisee kunnan valtionosuudet % nettokustannuksista.

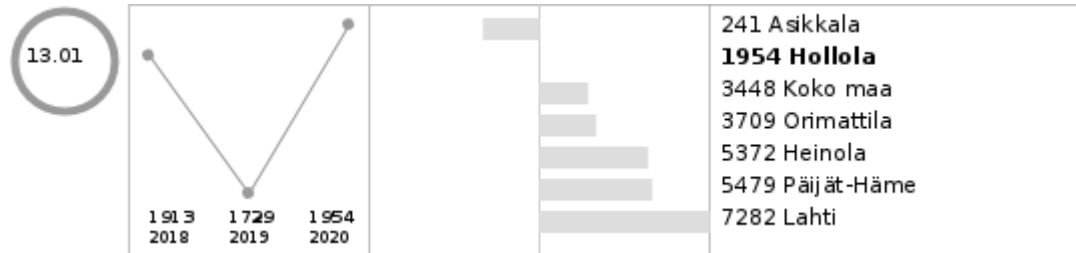
Vuosikate, euroa / asukas

Indikaattori ilmaisee kuntien vuosikatteen euroina asukasta kohti. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä.

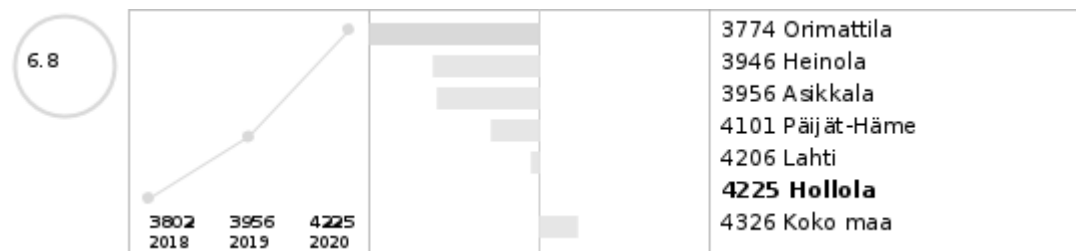
Lainakanta, euroa / asukas

Indikaattori ilmaisee kunnan lainakannan asukasta kohti euroina. HUOM! Elinkaarikoulut ja paloasema ei ole indikaattorissa huomioitu.

Verotulot, euroa / asukas

Indikaattori ilmaisee kunnan verotulot asukasta kohti euroina.

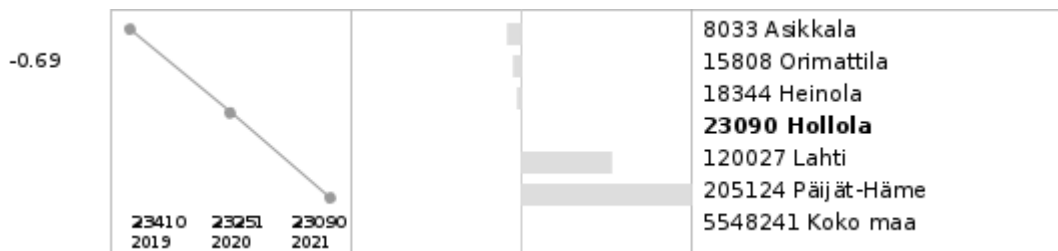

Väestö

% Suunta Vertailu

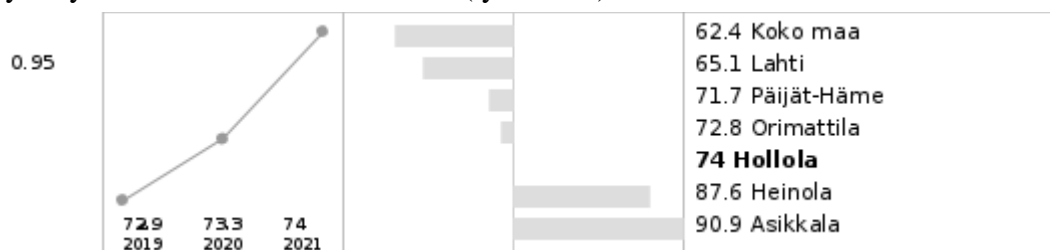
Väestö 31.12.

Indikaattori ilmaisee kunnassa vakinaisesti asuvan väestön (miehet ja naiset yhteensä) lukumäärän vuoden viimeisenä päivänä.

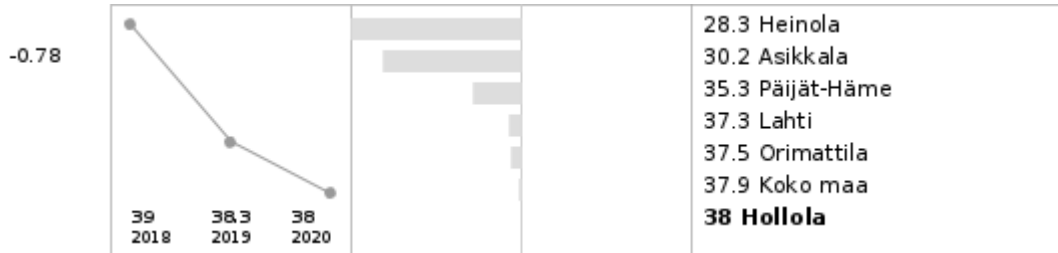
Huoltosuhte, demografinen

Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti.

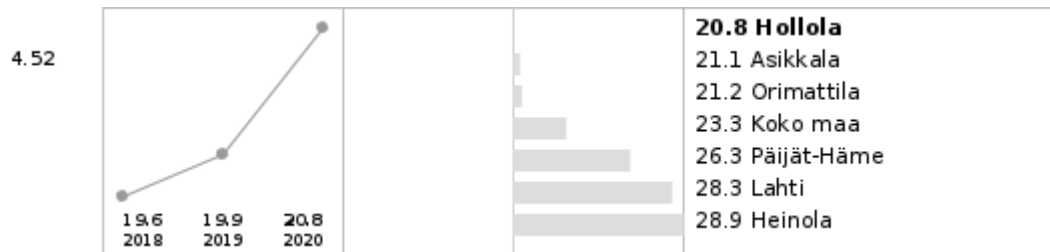
Lapsiperheet, % perheistä

Indikaattori ilmaisee lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista perheistä. Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia.

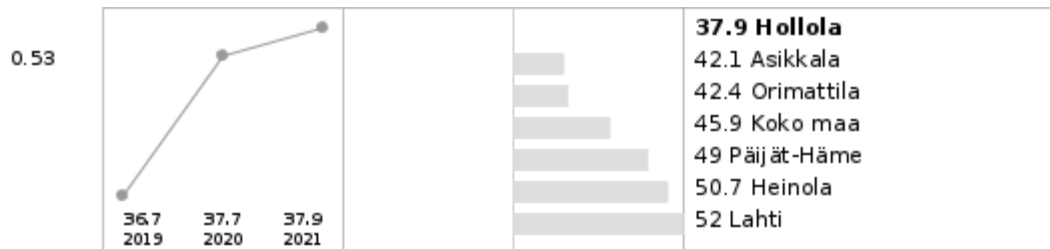
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Indikaattori ilmaisee yhden vanhemman lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista lapsiperheistä.

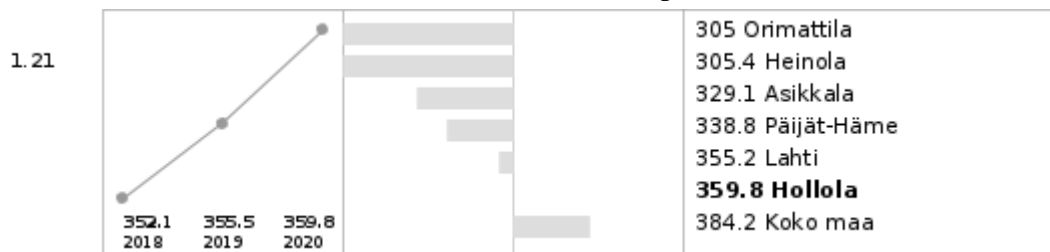
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

Indikaattori ilmaisee yhden hengen asutokuntien osuuden prosentteina kaikista asutokunnista. Asutokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt.

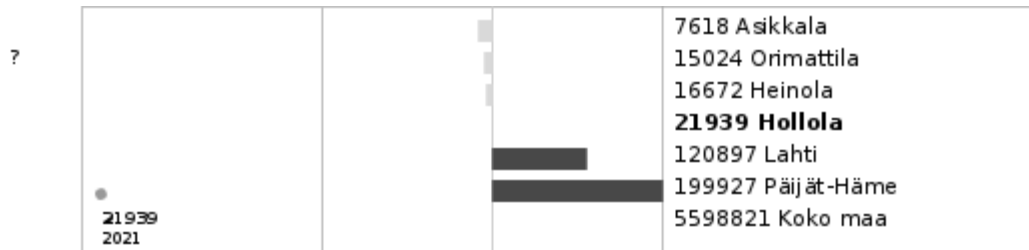
Koulutustasomittain

Indikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettujen korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti.

Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Indikaattori ilmaisee ennusteen vuoden 2030 lopun väkiluvusta. Ennusteen lähtöväkilukuina ovat olleet vuoden 2020 lopun väkiluvut 1-vuotisikäryhmittäin sukupuolen mukaan. Väkiluku Hollolassa 23090 asukasta vuonna 2021. Ennusteen mukaan väkiluku laskee 1151 asukasta vuoteen 2030 mennessä.

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee kuntien välisen nettomuuton tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään keski-ikä väkilukua. Nettomuutto saadaan vähentämällä alueelle muuttaneista (tulomuuttajat) alueelta pois muuttaneet (lähtömuuttajat).

Elinvoima

%

Suunta

Vertailu

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä.

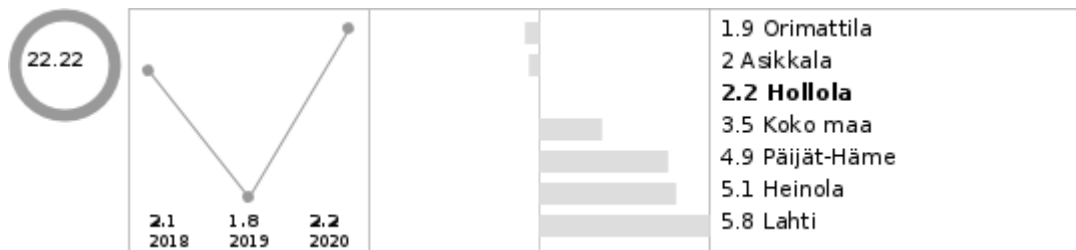
Lasten pienituloisuusaste

Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä.

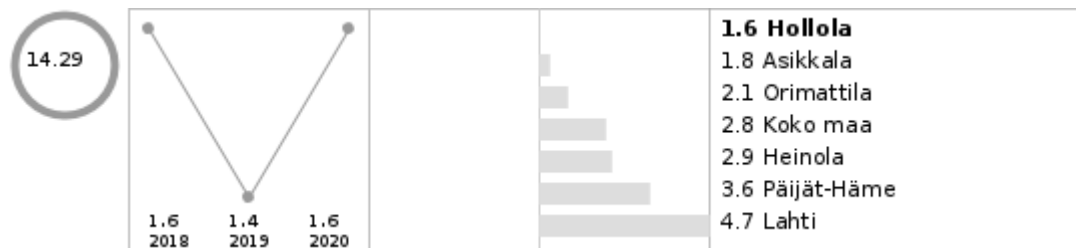
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee toimeentulotukea saavissa kotitalouksissa asuvien pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavien 18 - 24-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä kalenterivuoden aikana. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

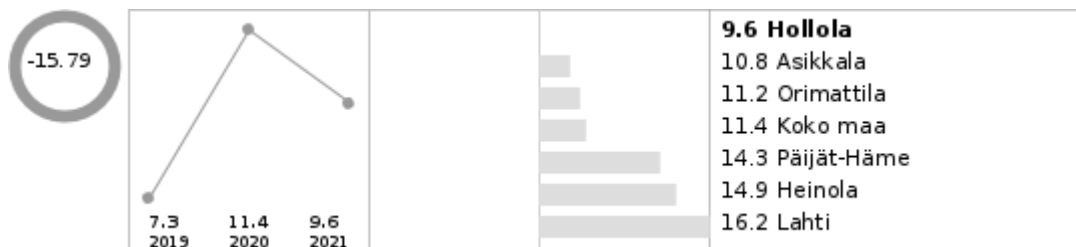
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvien 25 - 64-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) pitkäaikaisasiakkaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä kalenterivuoden aikana. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Työttömät, % työvoimasta

Indikaattori ilmaisee työttömien osuuden prosentteina työvoimasta.

Työlliset, % väestöstä (vuosi 2020 ennakkotieto)

Indikaattori ilmaisee työllisten osuuden prosentteina väestöstä. Työllisiksi luetaan 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentaviikolla 25.-31.12. tekivät yhtenäkin päivänä ansiotyötä tai olivat tilapäisesti työstä poissa. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin.

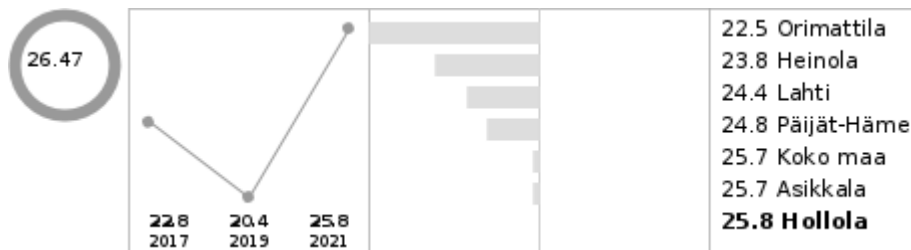
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

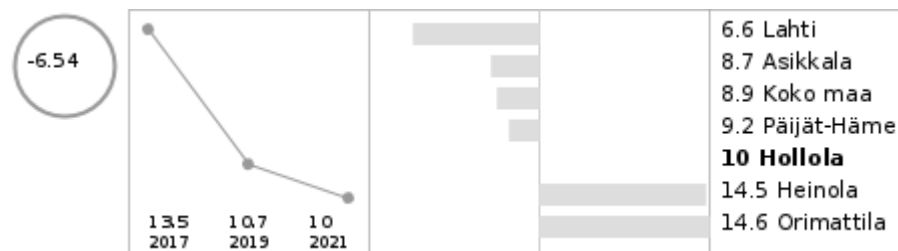
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan tytöt kokevat terveydentilaansa poikia yleisemmin keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee alkoholia tosi humalaan asti vähintään kerran kuukaudessa käyttävien peruskoulun 8. ja 9. -luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu.

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee kerran päivässä tai useammin tupakoivien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu.

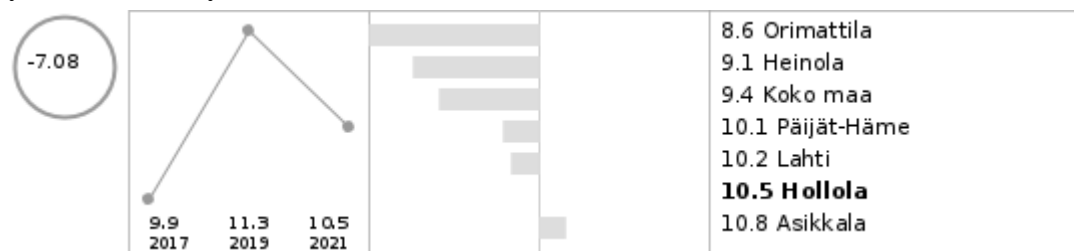
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee päivittäin nuuskaavien peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu.

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jolla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan pojat ovat tyttöjä yleisemmin vailla yhtään läheistä ystävää.

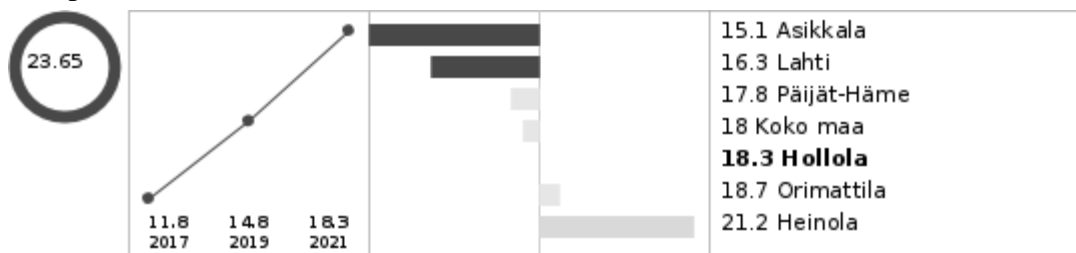
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokeneiden osuuden (%) peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista ko. ikäluokassa, jotka vastasivat Kouluterveyskyselyn ko. kysymykseen. Ilmiön relevanssi: Monet mielenterveyden häiriöt ilmaantuvat ensi kertaa nuoruudessa. Ne ovat nykyään Suomessa tavallisimpia koululaisten terveysongelmia. Yleisimmät nuorten mielenterveyshäiriöt ovat mieliala-, ahdistuneisuus-, käytös- ja päihdehäiriöt.

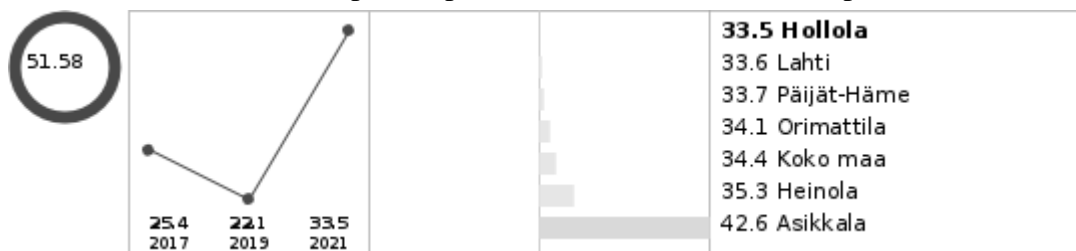
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee painoindeksiin perustuen ylipainoisten peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu. Ylipainon raja määritetty iän ja sukupuolen mukaan.

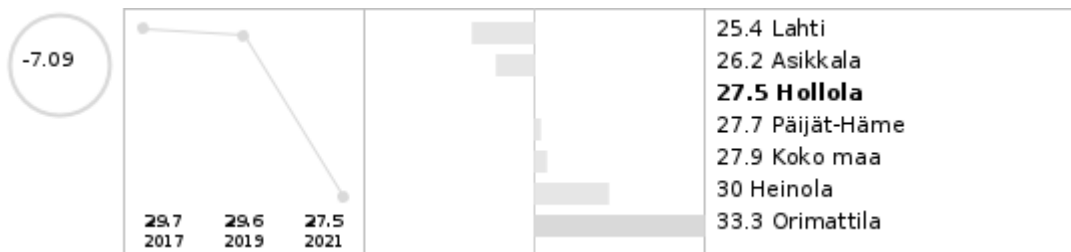
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee koululounaan vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana syömättä jättävien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu.

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee vapaa-ajallaan tavallisesti korkeintaan tunnin viikossa hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa harrastavien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu. Fyysisen aktiivisuuden perussuosituksen mukaan 13 - 18-vuotiaiden tulee liikkua 1-1½ tuntia päivässä. Päivittäiseen liikunta-annokseen tulee sisältyä useita vähintään 10 minuuttia kestäviä reippaan liikunnan jaksoja. Vähintään 3 kertaa viikossa tulee harrastaa lihaskuntoa, liikkuvuutta ja luiden terveyttä edistävää liikuntaa. Koululiikunta ei riitä täyttämään tätä suositusta.

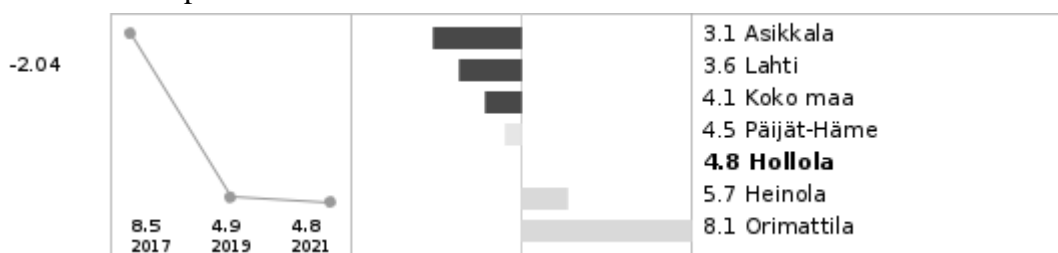
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee ainakin kerran marihuanaa, hasista, ekstaasia, Subutexia, heroïinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita kokeilleiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Nuorten yleisimmin käyttämä laiton huume on kannabis. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu.

Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee rahapelejä viikoittain pelaavien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

%

Suunta

Vertailu

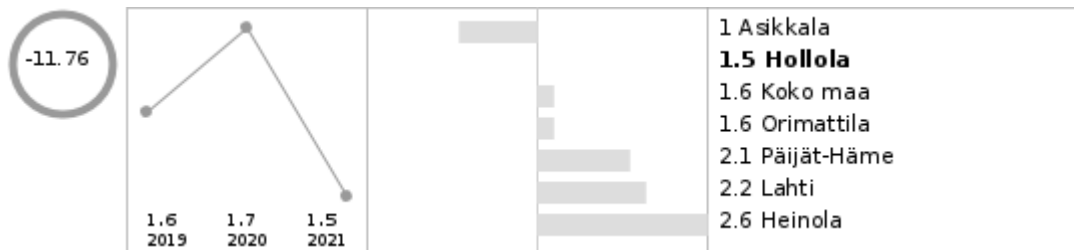
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee koulukiusaamisen kohteeksi kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana joutuneiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista kouluikäluokassa. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu.

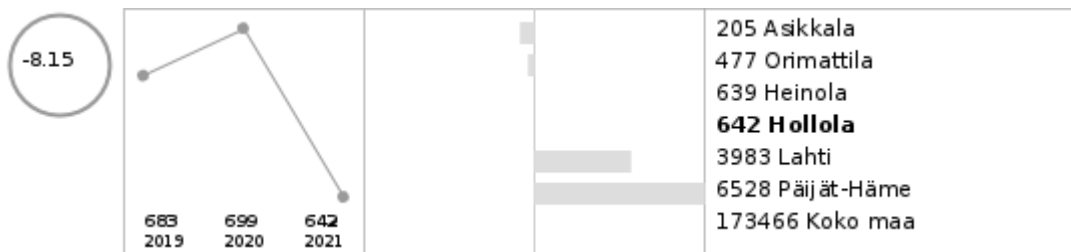
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 – 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0 - 17-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Sisältää kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti sijoitetut, huostaan otetut, tahdonvastaisesti huostaan otetut, jälkihuollossa olevat lapset. Luvut sisältävät kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määrät. Mukana luvuissa ovat myös avohuollon tukitoimena sijoitetut ja jälkihuoltona sijoitetut lapset. Kokonaiskuvan saamiseksi kodin ulkopuolelle sijoitettujen rinnalla voi tarkastella lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten ja nuorten määriä ja osuuksia.

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana tehtyjen lastensuojeluilmoitusten lukumäärän. Yhdestä lapsesta on saatettu tehdä useampi ilmoitus, lukumäärissä on mukana kaikki tehdyt ilmoitukset. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 21 vuotta. Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kun huomaa itse tai saa tietää lapsen hoitoon tai huolenpidon tarpeeseen liittyviä seikkoja, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää. Lastensuojeluilmoituksen tekijänä voi olla kuka tahansa, mutta eräillä ammattikunnilla ja luottamustoimessa toimivilla tahoilla on siihen lakisääteinen velvollisuus. Ilmoitus tehdään kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle. Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse, kirjallisesti tai käymällä virastossa henkilökohtaisesti. Ilmoituksen voi tehdä myös nimettömänä.

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Indikaattori ilmaisee ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuuden prosentteina kaikista lapsiasuntokunnista. Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun (määritelmä vuodesta 1990 lähtien).

Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee muiden oppilaiden kiusaamiseen vähintään kerran viikossa osallistuneiden peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista kouluikäluokassa.

Koulu

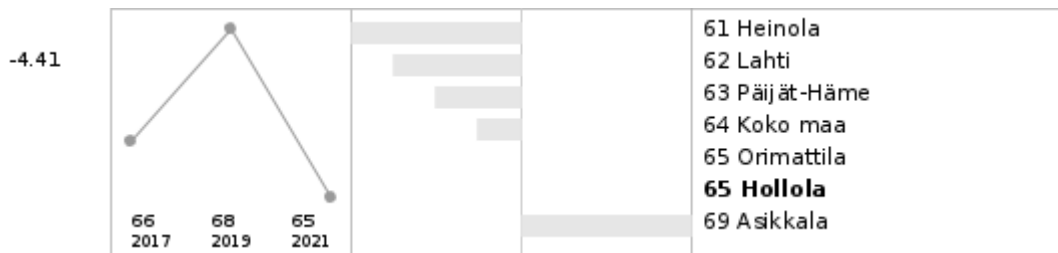
%

Suunta

Vertailu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Indikaattori kuvaa terveydenedistämistä aktiivisuutta kunnan alueella sijaitsevilla peruskouluilla. Indikaattori on pistemäärä asteikolla 0-100. Pistemäärä on terveydenedistämistä aktiivisuuden ulottuvuuksia kuvaavien pistemäärien keskiarvo. Ulottuvuuskohtaiset pistemäärät on saatu pisteyttämällä koulun toimintaa kuvaavat tosiasialuonteiset tiedot suhteessa oletettuun hyvään käytäntöön. Koulukohtaiset tiedot on muutettu kuntatasolla koulun oppilasmäärällä painottamalla. Pistemäärä kuvaa, miten hyvin terveydenedistämistä aktiivisuus toteutuu kunnassa. Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin oletetun hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

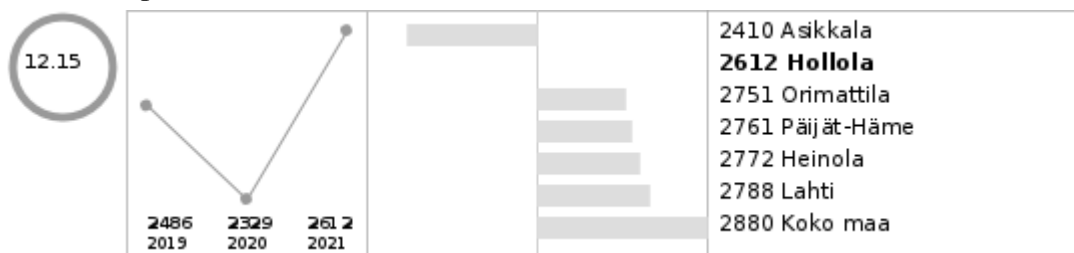
%

Suunta

Vertailu

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Indikaattori ilmaisee lastenneuvolan fyysisten käyntien osuuden tuhatta 0 - 7-vuotiasta kohti. Lastenneuvolan käynnit sisältävät terveystieteiden lastenneuvolassa tehdyt lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luo. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Perusterveydenhuollon avohoidon käynteinä tilastoidaan asiakkaiden/potilaiden terveyden- ja sairaanhoitokäynnit vastaanotoilla ja lääkärin tai muun henkilökunnan suorittamat käynnit asiakkaan/potilaan luo.

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

Indikaattori ilmaisee kouluterveydenhuollon fyysisten käyntien osuuden 7 - 18 -vuotiailla tuhatta vastaavan ikäistä kohti. Kouluterveydenhuollon käynnit sisältävät terveystieteiden kouluterveydenhuollossa tehdyt lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luo. Kouluterveydenhuollon terveydenhoito- ja sairaanhoitokäynteihin lasketaan kuuluvaksi myös koulussa suoritettut 6 - 7-vuotiaiden käynnit. Perusterveydenhuollon avohoidon käynteinä tilastoidaan asiakkaiden/potilaiden terveyden- ja sairaanhoitokäynnit vastaanotoilla ja lääkärin tai muun henkilökunnan suorittamat käynnit asiakkaan/potilaan luo.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana lastensuojelun avohuollon asiakkaina olleiden 0 - 17-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 21 vuotta. Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus. Luvut ilmaisevat lastensuojelun avohuollon asiakkaina olevien lasten ja nuorten määriä ja osuuksia. Kokonaiskuvan saamiseksi avohuollon tukitoimia koskevien tietojen rinnalla voi tarkastella kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määriä ja osuuksia.

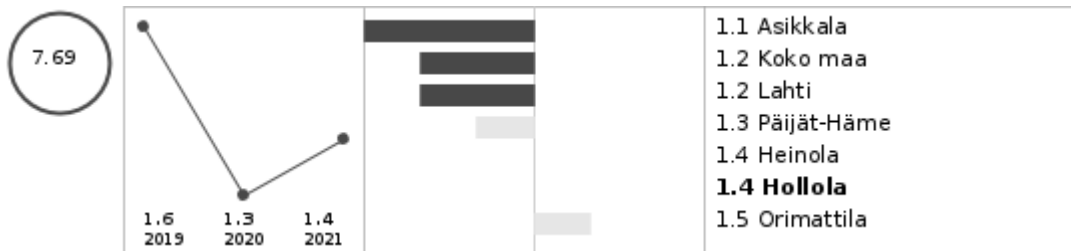
NUORET JA NUORET AIKUISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden prosentteina 16 - 24-vuotiaasta väestöstä tilastovuoden lopussa. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä.

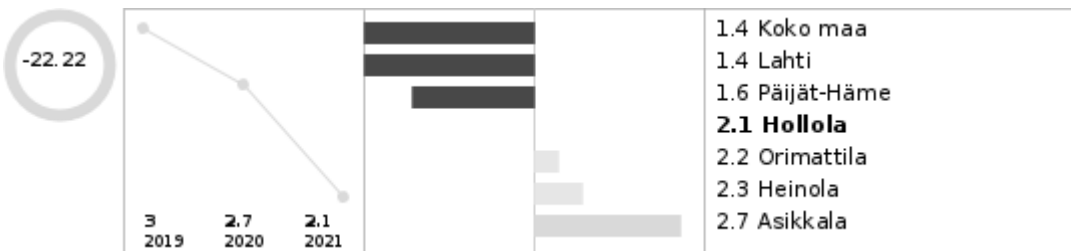

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten osuuden prosentteina 18 - 20-vuotiaasta väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 21 vuotta. Sisältää kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut tai jälkihuollon sijoituksena olevat nuoret. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. Kunnilla on velvollisuus järjestää kodin ulkopuolelle sijoitetulle nuorelle jälkihuolto hänen täyttäessään 18 vuotta. Luvut sisältävät nämä kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut ja jälkihuollossa olevat nuoret.

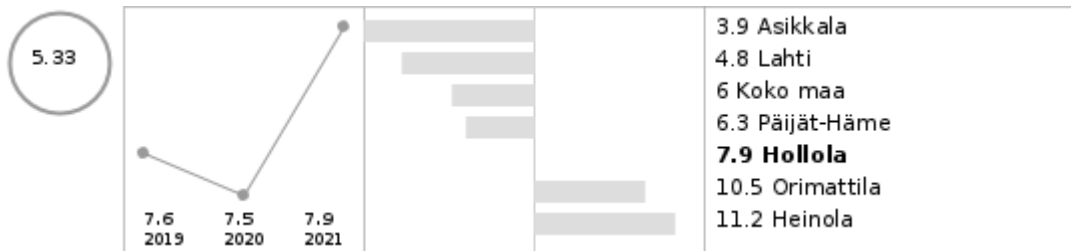

Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana lastensuojelun avohuollon asiakkaina olleiden 18 - 20-vuotiaiden nuorten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja.

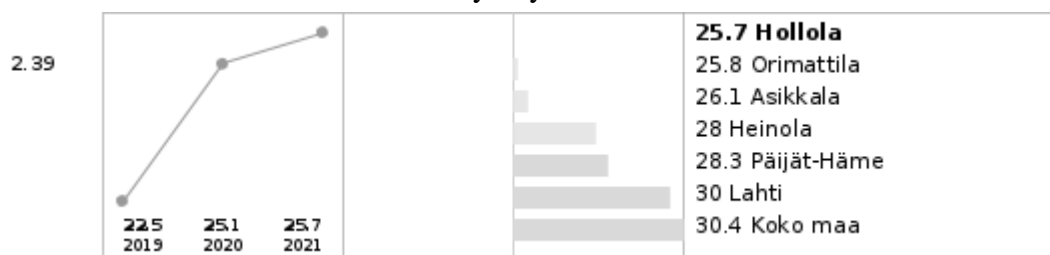
TYÖIKÄISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

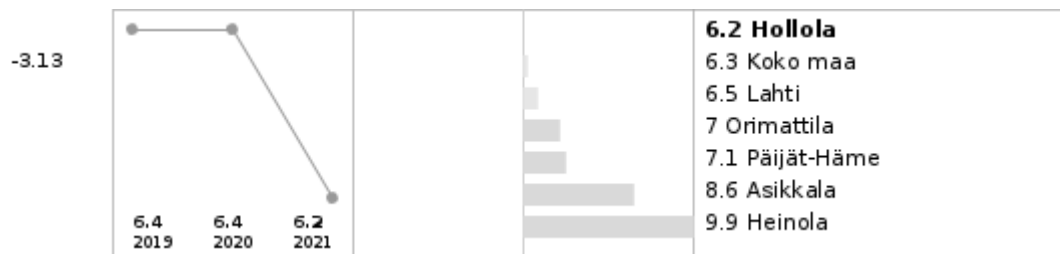
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Indikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden perusteella sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai YEL-päivärahaa saaneiden 18 - 24-vuotiaiden osuuden vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä.

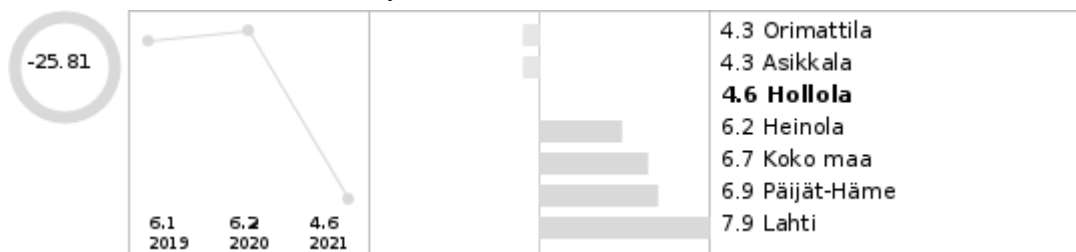
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee työkyvyttömyyseläkettä vuoden lopussa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. Yksilölliset varhaiseläkkeet sisältyvät työkyvyttömyyseläkkeisiin. Tilastossa ovat mukana henkilöt, jotka saivat työkyvyttömyyseläkettä joko työeläke- tai kansaneläkejärjestelmästä tai molemmista järjestelmistä. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Yleisimmät sairausryhmät sen taustalla ovat mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, yksittäisistä sairauksista depressio ja selkäsairaudet. Työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttaa myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys. Aikasarjojen tulkinnassa on otettava huomioon, että vanhimmissa ikäryhmissä yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajojen muutokset ovat vaikuttaneet eläkkeellä olevien määrään. Myös pitkäaikaistyöttömyys ja työttömyyseläkkeellä olevien määrä ovat vaikuttaneet työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määriin. Indikaattorin sisältöä tulkittaessa on otettava huomioon yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajojen muutokset sekä muiden etuuksien vaikutus työkyvyttömyyseläkkeiden käyttöön erityisesti vanhimmissa ikäryhmissä (työttömyyseläke ja ns. eläkeputki, julkisen sektorin ammatilliset vanhuuseläkeiät, osa-aikaeläke).

Raskaudenkeskeytykset / 1 000 15 - 49-vuotiasta naista

Indikaattori ilmaisee naisille tehtyjen raskaudenkeskeytysten määrän tuhatta 15 - 49-vuotiasta naista kohti. Väestötietona käytetään keskiväkilukua.

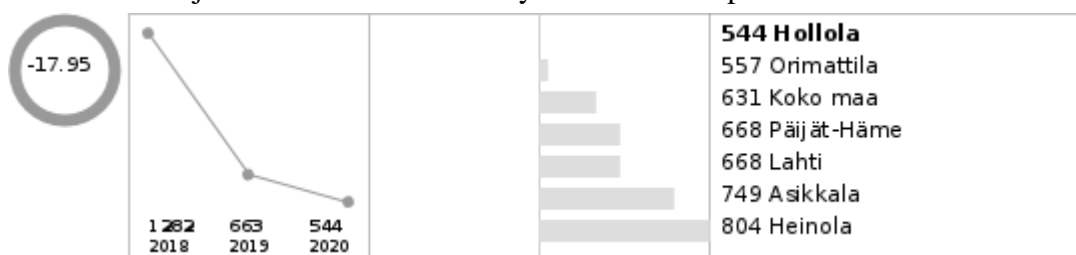

Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

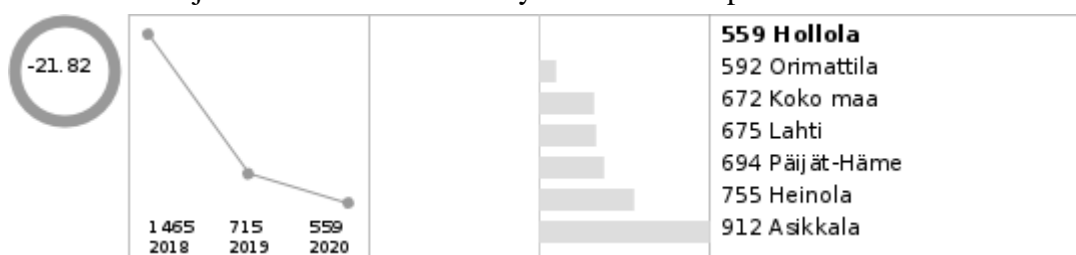
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Indikaattori ilmaisee perusterveydenhuollon avohoidon 15 - 49-vuotiaiden lääkärikäyntien osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa sekä kotisairaanhoido- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset). Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynteinä tilastoidaan asiakkaiden/potilaiden terveyden- ja sairaanhoitokäynnit vastaanotoilla ja lääkärin suorittamat käynnit asiakkaan/potilaan luo.

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Indikaattori ilmaisee perusterveydenhuollon avohoidon 50 - 64-vuotiaiden lääkärikäyntien osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa sekä kotisairaanhoido- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset). Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynteinä tilastoidaan asiakkaiden/potilaiden terveyden- ja sairaanhoitokäynnit vastaanotoilla ja lääkärin suorittamat käynnit asiakkaan/potilaan luo.

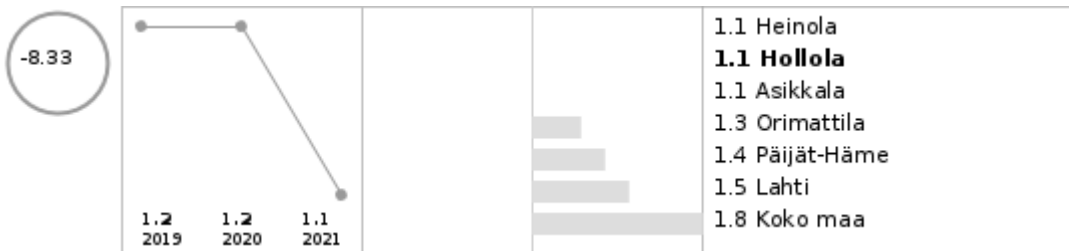
IKÄIHMISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Opiskelu, työ ja toimeentulo

% Suunta Vertailu

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä
Indikaattori ilmaisee täyttä kansaneläkettä vuoden lopussa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään keskiikäilukua. Täyden kansaneläkkeen saajia ovat henkilöt, joilla on vain vähän tai ei lainkaan ansioeläkkeitä.

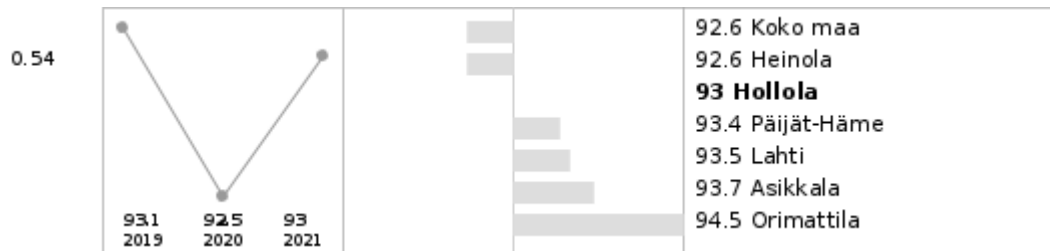

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee vuoden lopussa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattoria laskettaessa kotona asuviksi laskettiin muut kuin sairaaloissa ja terveyskeskuksissa pitkäaikaishoidossa, vanhainkodeissa, vanhusten tehostetussa palveluasumisessa, kehitysvammalaitoksissa tai kehitysvammaisten autetussa asumisessa olleet. Väestötietoina käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

Indikaattori ilmaisee yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä asuntoväestöstä. Yhden hengen asuntokunnan muodostaa asuinhuoneistossa yksin vakinaisesti asuva henkilö. Henkilöitä, jotka ovat Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän mukaan kirjoilla laitoksissa, asunnottomia, ulkomailla ja tietyntoimissa olevia, ei lueta asuntoväestöön. Asuntolarakennuksiksi luokitelluissa rakennuksissa asuvat henkilöt, joiden asunto ei täytä asuinhuoneiston määritelmää, eivät myöskään muodosta asuntokuntaa.

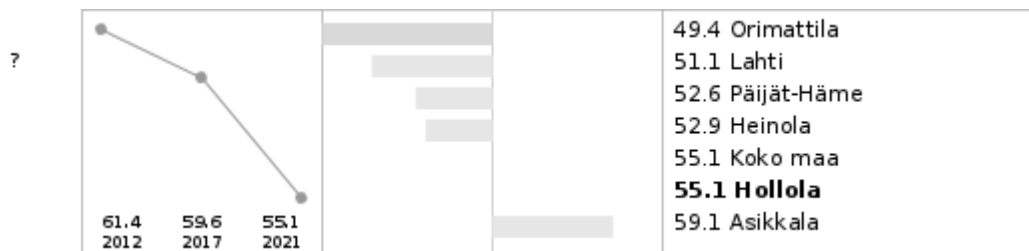
KAIKKI IKÄRYHMÄT

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Indikaattori kuvaa äänestysprosenttia kuntavaaleissa. Äänestysprosentti kertoo äänestäneiden osuuden äänioikeutetuista. Indikaattori mittaa kuntalaisten osallistumista kunnalliseen poliittiseen päätöksentekoon. Sen sijaan indikaattorin ei voida sanoa mittavan validisti yleistä osallisuutta, sillä ihmiset osallistuvat yhteiskunnalliseen elämään lukemattomilla eri tavoilla esim. osallistumalla ei-poliittiseen yhdistystoimintaan tai erilaisiin joukkoharrastuksiin.

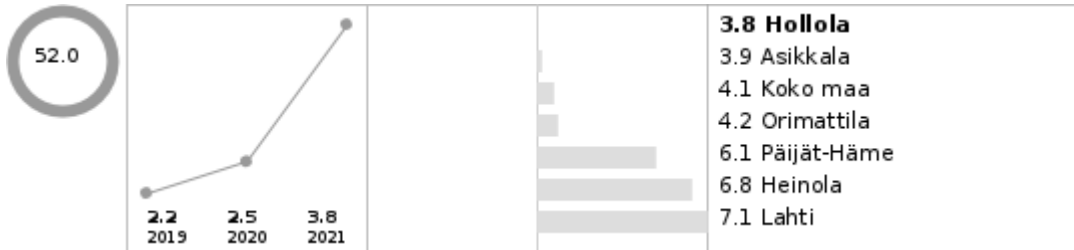

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu

Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta

Indikaattori ilmaisee pitkäaikaistyöttömien osuuden prosentteina työvoimasta. Pitkäaikaistyötön on työtön työnhakija, jonka työttömyys on kestänyt ilman keskeytystä vähintään yhden (1) vuoden.

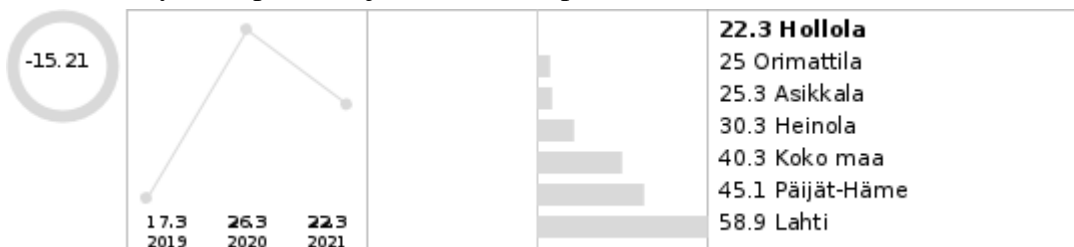
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kyseessä ovat sellaiset väkivaltarikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Väkivaltarikoksiin sisältyvät murhat ja tapot sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset.

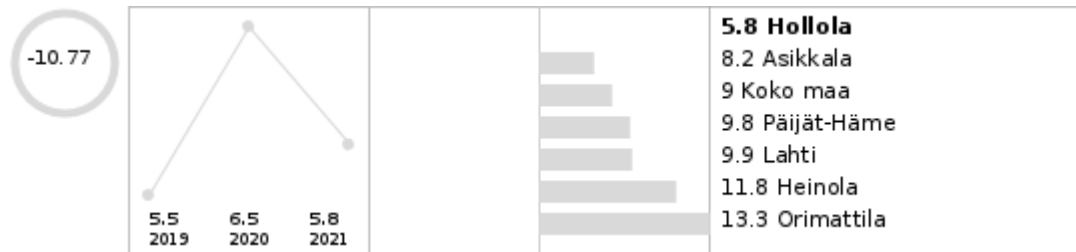
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden omaisuusrikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kyseessä ovat sellaiset omaisuusrikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Omaisuusrikoksia ovat mm. varkaudet, ryöstöt, petokset ja maksuvälinepetokset.

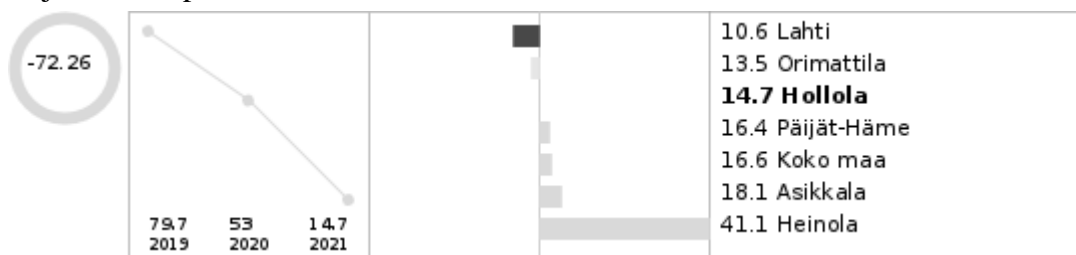
Poliisin tietoon tulleet eräät liikennerikokset / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden eräiden liikennerikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Mukaan on laskettu seuraavat liikennerikokset: törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, rattijuopumus, törkeä rattijuopumus, vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus, kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle, liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla ja kulkuneuvon kuljettamisen oikeudetta.

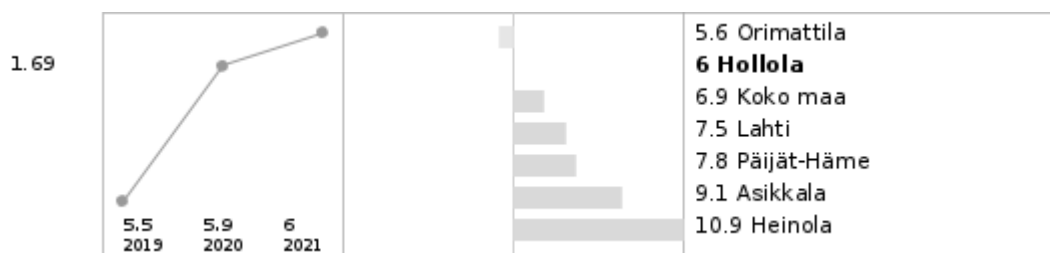
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden liikennerikkomusten sekä liikenteen vaarantamisen osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan.

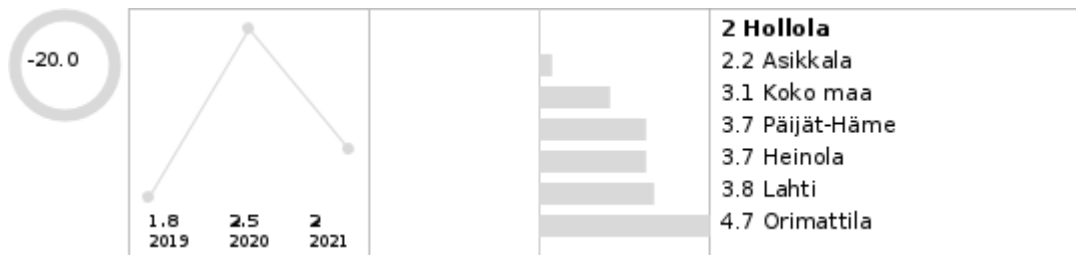
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kunnan alueella Alkon myymälöistä myydyn ja kunnan alueella sijaitseviin elintarvikeliikkeisiin, kioskeihin, huoltoasemille ja anniskeluravintoloille toimitettujen alkoholijuomien määrän 100 %:n alkoholina laskettuna litroina jokaista vastaavalla alueella asuvaa kohden. Indikaattori kuvaa alkoholijuomien tilastoidun myynnin määrää asukasta kohden.

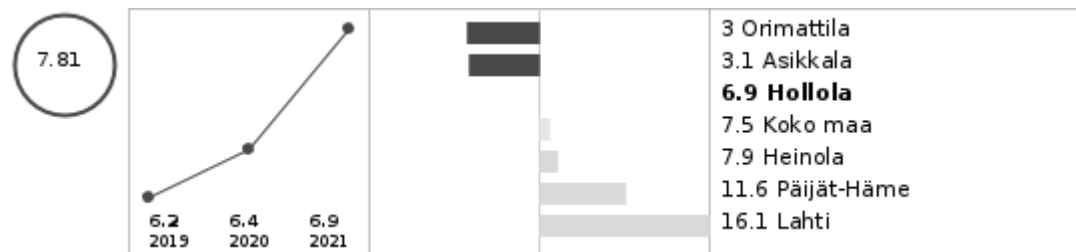
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rattijuopumukset kirjataan tapahtumapaikan mukaan.

Päihtyneiden säilönnöt / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee päihtymyksen vuoksi säilöön otettujen osuuden tuhatta asukasta kohti. Turvallisuuteen ja järjestykseen liittyvä indikaattori, joka kertoo osaltaan myös viranomaisten aktiivisuudesta ja resursseista. Säilönnöt päihtymyksen vuoksi tehdään henkilön turvaamiseksi.

Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäilty / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana poliisin tietoon tulleiden päihteiden vaikutuksen alaisena tehtyjen rikosten, rikkomusten ja liikenteen vaarantamisten syylliseksi epäiltyjen osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Sama henkilö voi olla syylliseksi epäiltynä useita kertoja saman vuoden aikana eri tai samasta rikoksesta. Jos henkilö esimerkiksi pahoinpitelee kahta henkilöä, tulee tästä tilastoon kaksi epäiltyä vaikka kyseessä olisi ollut yksi ja sama henkilö. Rikoksista epäiltyjen lukumäärä on eri asia kuin syylliseksi todettujen lukumäärä.

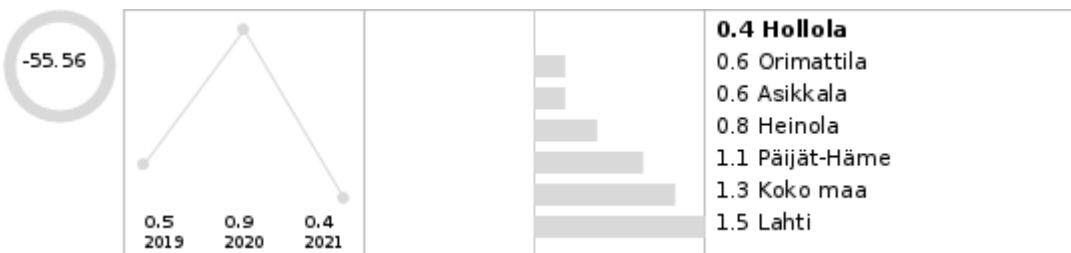
Päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyistä väkivaltarikoksista syylliseksi epäilty / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana poliisiin tietoon tulleiden päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä väkivaltarikoksista syylliseksi epäiltyjen osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Rikoksista epäiltyjen lukumäärä on eri asia kuin syylliseksi todettujen lukumäärä. Sama henkilö voi olla syylliseksi epäiltynä useita kertoja saman vuoden aikana eri tai samasta rikoksesta. Jos henkilö esimerkiksi pahoinpitelee kahta henkilöä, tulee tästä tilastoon kaksi epäiltyä vaikka kyseessä olisi ollut yksi ja sama henkilö.

Poliisiin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee poliisiin tietoon tulleiden huumausainerikosten (pl, huumausaineen käyttörikokset ja törkeät huumausainerikokset) osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Poliisiin tietoon tulleet rikokset sisältävät ne rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisiin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Huumausainerikoksiin kuuluvat huumausaineen käyttörikokset, huumausainerikokset sekä törkeät huumausainerikokset.

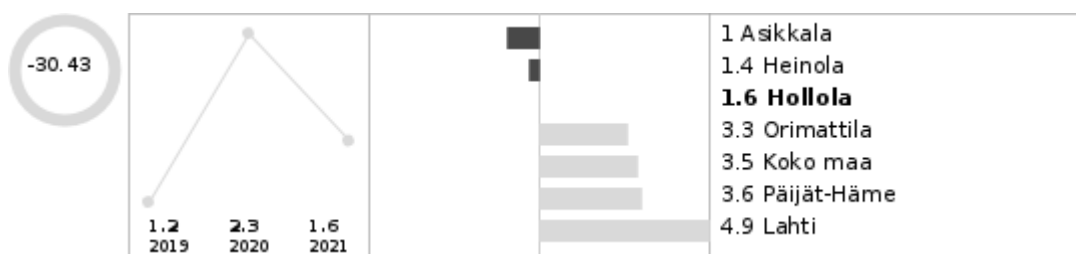
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden kaikkien huumausainerikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Poliisin tietoon tulleet rikokset sisältävät ne rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Huumausainerikoksiin kuuluvat huumausaineen käyttöririkokset, huumausainerikokset sekä törkeät huumausainerikokset. Huumausainerikostilastoissa tapahtuvat muutokset heijastavat suurelta osin päihteiden käytössä tapahtuvia muutoksia. Huumausainerikos-indikaattori on osittain riippuvainen viranomaisten aktiivisuudesta, sillä etenkin huumausaineenkäyttörikoksia jää myös kirjaamatta. Huumeiden kokeilu tai käyttö tulisi ottaa puheeksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, sekä nuorten osalta myös kotona. Huumeiden kokeilu ei automaattisesti johda huumeriippuvuuteen, eikä toistuva käyttö aina ole riippuvuustasoisista käyttöä.

Poliisin tietoon tulleet huumausaineiden käyttöririkokset / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden huumausaineiden käyttörikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Poliisin tietoon tulleet rikokset sisältävät ne rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Huumausainerikoksiin kuuluvat huumausaineen käyttöririkokset, huumausainerikokset sekä törkeät huumausainerikokset.

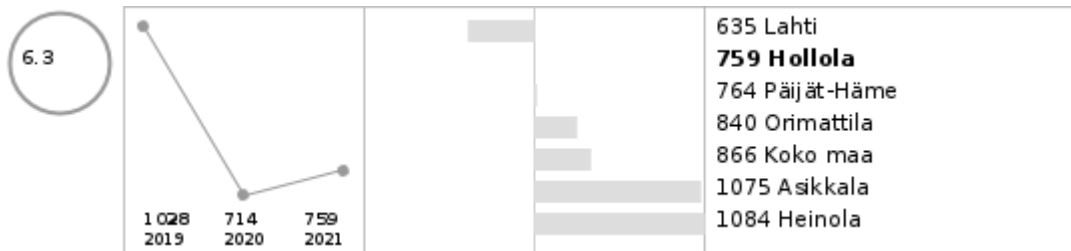

Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee perusterveydenhuollon avohoidon kaikkien lääkärikäyntien osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa sekä kotisairaanhoido- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset). Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnteinä tilastoidaan asiakkaiden/potilaiden terveyden- ja sairaanhoitokäynnit vastaanotoilla ja lääkärin suorittamat käynnit asiakkaan/potilaan luo.

2 Hyvinvointisuunnitelman toteutuma vuonna 2021

Hyvinvointisuunnitelma on asiakirja, jonka tavoitteena on tiivistää kunnan eri palvelualueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet yhteen. Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattavien tavoitteiden ja toimenpiteiden valintaa ohjaavat laajan hyvinvointikertomuksen lisäksi kuntastrategia, vuosittainen talousarvio ja käyttösuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä seurataan ja niistä raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutuma 2021
<p>Päihteiden käytön vähentäminen</p> <p>Tavoitteena päihteiden käyttö ja kokeilu vähäisempää kuin koko maassa sekä Päijät-Hämeessä keskimäärin</p>	<ul style="list-style-type: none"> Harrastamisen Suomen malli käytössä Hollolassa Osallisuuden edistämisen eri toimet käytössä Yhdistystoiminnan tukeminen (mm. maksuttomat tilat) Laajennetaan koulujen Hubu-päihdekasvatusmenetelmäyhteistyötä Ehyt ry:n kanssa viidesluokkalaisiin kahdeksansien luokkien lisäksi 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön seudullinen suunnitelma 2022–2025 hyväksytty kunnan päätöksenteossa Laaditaan paikallinen päihteiden käytön ehkäisemistä koskeva suunnitelma Kouluterveyskysely (2021, 2023, 2025) (THL) Sotkanet (THL) 	<p>Hyväksytty:</p> <p>hyvinvointivaliokunta 24.11.2021 kunnanhallitus 29.11.2021 valtuusto 13.12.2021</p> <p>Laaditaan syksyn 2022 aikana.</p> <p>Hubu-päihdekasvatustunnit laajentuneet koskemaan myös viidesluokkalaisia.</p>
<p>Terveysliikunnan edistäminen</p> <p>Tavoitteena TEAviisari pisteidenparantaminen jokaisen tiedonkeruun yhteydessä ja sitä kautta terveysliikunnan edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Terveyden edistämisen aktiivisuuden arviointi, jossa arvioidaan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet (TOP 10) verrattuna edelliseen tiedonkeruuseen 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin ja elinvoiman palvelualueet</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> TEAviisari (THL) 2020, 2022, 2024. Joka toinen vuosi TEAviisari tiedonkeruun yhteydessä 	<p>TEAviisari pistemäärä v. 2020 Hollola 76 Päijät-Häme 77 Koko maa 72</p> <p>Seuraava TEAviisari liikunta tiedonkeruu toteutettu kunnilta 5/2022 ja tulokset käytettävissä syksyllä 2022.</p>
<p>Paikallisten yritysten ja kunnan välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vuorovaikutustilaisuuksien järjestäminen eri toimijoiden kanssa Vahva ja monikanavainen tiedotus 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain</p>	<p>Koronapandemia vaikutti paljon v. 2021 livetilaisuuksien järjestämiseen sekä kohtaamisiin (TEAMS-aktiivisessa käytössä).</p> <p>Tiimipalavereja pidetty yrittäjien kanssa 6 kpl –</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Jatkuva dialogi yrittäjähdistyksen kanssa 		<p>Elinvoimakahvit Teams 9/2021 rahoitusasioista ja 11/2021 työllisyysasioista.</p> <p>Kukonkoivun infoiltapäivä toteutettiin 15.3.2021 Teams. Yrityshaastatteluprojekti aloitettiin 12/2021.</p> <p>Yrittäjäjuhlaan osallistuminen.</p> <p>Tiedotus: suora vuoropuhelu yrittäjäjärjestön ja yksittäisten yrittäjien kanssa.</p> <p>Hollola.fi/tyrityspalvelut-hollola, uutiskirje</p>
--	---	--	--

<p>Oppilaitosyhteistyön ja kunnan elinvoiman sekä vetovoiman edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aktiivisella oppilaitos- ja sidosryhmäyhteistyöllä sekä hankkeilla - vaikuttamisella, tiedolla ja teoilla - lisää elinvoimaa sekä vetovoimaa Hollolaan. Vähintään 1 hanke vuodessa (suunnittelu-, toteutuskumppanuuks tai oma toteutus) Ohjausryhmäjäsennyksiä >1 Hämeen kauppakamarin valiokuntatyöhön osallistuminen Toimitaan suoraan alueen yrittäjien-/yrityksien kanssa. Pidetään yllä / kehitetään hyvinvointiin vaikuttavia asioita 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain</p>	<p>Aktiivista yhteistyötä Ladecin ja LahtiRegionin kanssa.</p> <p>Elinvoimakahveja syksyllä x2 - rahoitus ja työllisyys. Teams-järjestäminen vaikeaa.</p> <p>15.3. Kukonkoivun yritysalueen infoiltapäivä.</p> <p>Ladec-tilaisuuksia paljon > 4 LAB/LUT/Salpaus - verkkotilaisuuksien tiedotusta yrityskentälle.</p> <p>Uusia hankesuunnitteluosallistumisia >4.</p> <p>Uuden rakennerahastokauden ja elvytysrahoituksen opiskelua ja tiedotusta kentälle.</p> <p>Mukana suunnittelemassa Hämeen maaseudun kehittämissuunnitelmaa ja jäsen työllisyyden kuntakokeilun yritysryhmässä.</p> <p>Kauppakamarin valiokuntatyö = teollisuusvaliokunta ja lisäksi osallistumisia muiden valiokuntien tilaisuuksiin. Elinkeinopäällikkö on Maakunnan kasvufoorumin jäsen,</p>
---	--	--	---

			<p>Salpausselkä Geopark – ohjausryhmän jäsen.</p> <p>Ohjausryhmässä – Suomen paras yrityspalvelu,</p> <p>Digitie (päätyi 2021), Fenix (päätyi 2021) -> yritysten osallistumisen ja kehittymisen edistäviä toimenpiteitä</p>
<p>Ravitsemusterveyden edistäminen eri väestöryhmille</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oppimiskeskustelut • Vasu-keskustelut • Asiakastytyväisyys kyselyt • Käyttäjämäärien seuraaminen • Ylijäämäruoan myynti / jakaminen eläkeläisille • Välipalan tarjoaminen koululaisille (on vielä ollut maksullinen) • Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta – hanke perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa (mukana kaksi päiväkotia ja yksi koulu) 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman ja hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TEAviisari • Kunnan hyvinvointikysely (2022,2024) • Kouluterveyskysely (2021,2023,2025) 	<p>Ravitsemukseen liittyvät asiat ovat mukana huoltajien kanssa käytävissä vasu-keskusteluissa.</p> <p>Oppimiskeskusteluissa ravitsemukseen liittyvät asiat eivät ole erikseen esillä, ellei opettaja ole havainnut huolenaiheita ruokailuihin liittyen. Asiat ovat esillä terveystarkastuksissa.</p> <p>Asiakastytyväisyyskysely lapsilta ja huoltajilta kerran vuodessa.</p> <p>Kunta toimittaa ylijäämäruoan seurakunnalle jaettavaksi. erillistä ruoan myynti / jakamista eläkeläisillä ei enää tehdä.</p> <p>kokonaisvaltaista ruokakasvatusta hankkeessa ovat mukana Soramäen päiväkotia sekä Salpakankaan koulu.</p> <p>Iltapäivätoimintaan osallistuvilla on tarjolla välipalaa (1-2 lk + mahd. erityisen tuen oppilaat muillakin vuosiluokilla). Muille tarjotaan maksullista välipalaa taas koronataun jälkeen.</p>

<p>Liikunnan edistäminen eri väestöryhmille</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koululaisten harrastekysely • Harrastamisen Suomen malli • Liikkuva varhaiskasvatus – Varhaiskasvatuksen liikkumis- ja hyvinvointiohjelma • Motoristen taitojen havainnointimateriaali käytössä varhaiskasvatuksessa. • Välkäratoiminta • Maksuttomat tilat • Kunnan avustukset yhdistyksille 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveyskysely (2021,2023,2025) • Move-mittaukset 5. ja 8. luokkien oppilaille (vuosittain) • Varhaiskasvatuksen jokainen yksikkö tekee liikunnan nykytilan kartoituksen ja arvioinnin joka kevätkausi 	<p>Koululaisten harrastekysely toteutettu keväällä 2021</p> <p>Harrastamisen Suomen malli käytössä kaikissa Hollolan kouluissa</p> <p>Move-mittaukset toteutettu 5. ja 8. lk. oppilaille</p> <p>Liikunnan nykytilakartoitukset tehty kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä</p>
--	---	---	---

<p>Ikäihmisten kotona asumisen sekä kunnan palveluiden edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnassa tarjottavat peruspalvelut ovat kunnossa • Kunnan avustukset vanhus- ja eläkeläisjärjestöille • Maksuttomat kokoontumistilat • Vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivinen toiminta 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sotkanet (THL) indikaattori kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä • Kunnan hyvinvointikysely (2022, 2024) 	<p>94,5 % (2020)</p> <p>Eläkejärjestöillä on käytössä maksuttomat kokoontumistilat.</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui kuusi (6) kertaa vuoden 2021 aikana.</p> <p>Seuraava kysely syksyllä 2022</p>
<p>Kulttuuritoiminnan edistäminen</p> <p>Tavoitteena TEAviisari pisteiden parantaminen jokaisen tiedonkeruun yhteydessä ja sitä kautta kulttuuritoiminnan edistäminen</p> <p>Lasten ja nuorten kulttuurikasvatuksen edistäminen eri keinoin</p>	<p>Kulttuuritoiminnan edistämisen aktiivisuuden arviointi, jossa arvioidaan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet (TOP 10) verrattuna edelliseen tiedonkeruuseen</p>	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TEAviisari (THL) 2021, 2023, 2025. Joka toinen vuosi TEAviisari tiedonkeruun yhteydessä. 	<p>TEAviisari pistemäärä 2021 Hollola 64 Päijät-Häme 64 Koko maa 63</p> <p>Vahvuudet osallisuus, johtaminen, sitoutuminen</p> <p>Kehitettävää voimavarat ja seuranta sekä tarveanalyysi</p>
<p>Terveellinen ja turvallinen vesihuolto</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vesihuoltojärjestelmien kunnossapidosta ja vesihuollon terveellisyydestä huolehtiminen. Tiedotus ja neuvonta. • Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys neljän vuoden välein. • Kysely vesihuoltopalveluista vuosittain. • Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Seuranta: Toteuma arvioidaan vuosittain</p>	<p>Kunnossapidon ja terveydensuojeluviranomaisen esittämät toimenpiteet toteutettu.</p> <p>Tiedotusta ja neuvontaa toteutettu mm. juomavesidirektiivin mukaisesti.</p> <p>Kysely toteutettu ja tuloksia analysoitu toiminnan kehittämisessä.</p> <p>Palautteisiin reagoitu.</p>
<p>Terveellinen ja turvallinen asuin ympäristö ja palveluiden mahdollistaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pidetään asuin ympäristö viihtyisänä ja turvallisena. Onnistumista mitataan kunnan hyvinvointikyselyyn avulla joka toinen vuosi. • Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi. • Keskustan kehittämisohjelman laatiminen. Ohjelman painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain</p>	<p>Hyvinvointikysely 2020 vastauksista voidaan todeta, että suurimman osan mielestä kunta panostaa riittävästi turvalliseen ja viihtyisään asuin ympäristöön ja se kannustaa liikkumaan.</p> <p>Hyvinvointikyselyyn vastauksista ilmenee myös se, että Hollolassa toteutuu</p>

	monipuolistamisessa sekä viihtyisyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä.		erityisen hyvin luonnon ja veden läheisyys. Seuraava kysely toteutetaan syksyn 2022 aikana. Keskustan kokonaisvaltainen kehittäminen käynnistyy vuoden 2022 aikana ja kehittämisvaihe on tarkoitus olla valmis 2023 alkupuolella. Tämän jälkeen päätetään siirtymisestä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheeseen.
--	---	--	---

Kuntalaisten osallisuuden ja osallisuuden kokemusten sekä tapahtumien edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Uusien kumppanuusmallien ja tapahtumien kehittäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa • Säännölliset kuntalaisfoorumit ja yhdistysillat vaihtelevin teemoin • Lapsiparlamentti 2 kertaa vuodessa • Nuorisovaltuusto ja Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuvat säännöllisesti keskimäärin 5–6 kertaa vuodessa • Yhteisöllinen kirjasto tarjoaa kuntalaisille sivistykseen, yhteisöllisyyteen, osallisuuteen ja vuorovaikutukseen perustuvaa monipuolista palveluntarjontaa ja toimii kuntalaisten kohtaamispaikkana • Viestinnän kehittäminen • Kunnan verkkosivujen uudistus / parempi saavutettavuus 	Vastuutaho: Koko kunta Mittarit ja seuranta: <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointikysely 2022, 2024 • Tapahtumien lukumäärä • Osallistujien lukumäärä • Asiakastytyväisyyskyselyt 	Harrastamisen Suomenmallin yhteydessä on luotu uusia kumppanuusmalleja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhdistysilloja toteutettiin yksi vuoden 2021 aikana hankalan koronatilanteen vuoksi. Lapsiparlamentti järjestettiin etäyhteydellä keväällä ja syksyllä 2021. Vanhus- ja vammaisneuvosto piti 6 kokousta vuoden 2021 aikana. Kokouksiin pystyi osallistumaan joko etäyhteydellä tai olemalla paikan päällä riippuen alueellisista koronarajoituksista. Nuorisovaltuusto kokoontui 8 kertaa vuoden 2021 aikana. Kunnan viestinnän kehittämisen haasteena olivat vuoden 2021 aikana useat henkilövaihdokset. Kunnan verkkosivu-uudistusta ei toteutettu vuoden 2021 aikana.
--	---	---	--

<p>Työllisyyden edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Työllisyyden kuntakokeilun (1.3.2021 - 30.6.2023) tavoitteena on tuoda työllisyyttä edistävät palvelut lähelle kuntalaista. • Hollolan työllisyyspalvelut ovat mukana Lahden seudun kuntakokeilussa. Työttömän kuntalaisen hyvinvointia/ hyvää palvelua on henkilökohtainen omavalmentaja, joka kontaktoi työtöntä työnhakijaa säännöllisesti. • Tavoitetila on tehdä kaikille työttömille työnhakijoille, jotka eivät ole TE-toimiston toimenpiteessä, työnhakusuunnitelma kolmen kuukauden välein. 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sotkanet (THL) • Tilastokeskus • Työttömät, % työvoimasta • Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta • Työttömyysaste 	<p>Hollola 9,6 %, koko maa 11,4 % (2021)</p> <p>Hollola 10,9 %, koko maa 14,0 % (2021)</p> <p>Työttömät, % osuus työvoimasta, Hollola 9,6 %, koko maa 11,4 % (2021)</p> <p>1665 työtöntä (31.12.2021). Työllisten määrä 9651 hlöä. 17,2 % työtöntä (31.12.2021)</p>
<p>Viihtyisän asuin ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä edistäminen.</p> <p>Rakentamattomien luontokohteiden ja virkistysreittien säilymisen huomioiminen kuntakeskuksessa ja sen läheisyydessä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asemakaava-alueiden puistometsien hoitosuunnitelmat • Tiirismaan alue-ekologinen luonnonhoito- ja metsäsuunnitelma • Kintterönsuon hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteet osaksi käytännön toimintaa 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puistometsien hoitosuunnitelmat valmiit 2021. • Tiirismaan alue-ekologinen luonnonhoito- ja metsäsuunnitelma päivitetty 2022. 	<p>Toteutunut vuoden 2021 aikana.</p> <p>Toteutunut 5/2022.</p>
<p>Liikuntaolosuhteiden edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntapaikkasuunnitelman valmistuminen 2021 • Suunnitelmasta nousevat yksityiskohtaisemmat toimenpiteet. Suunnitelma päivitetään valtuustokausittain • Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikuntapaikkasuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen 	<p>Liikuntapaikkasuunnitelma hyväksytty:</p> <p>Hyvinvointivaliokunta, 19.1.2022 Hyvinvointivaliokunta, 23.2.2022, Elinvoimavaliokunta, 8.3.2022 Kunnanhallitus, 25.4.2022, Valtuusto 2.5.2022</p>

		<ul style="list-style-type: none"> TEAvisari liikunta (2022,2024) 	TEAvisari liikunta tiedonkeruu toteutettu kunnilta 5/2022 ja tulokset käytettävissä syksyllä 2022
Lasten ja nuorten palveluiden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiystävällinen kunta toimintamallin kehittäminen Lasten ja nuorten alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet tärkeänä osana lasten ja nuorten palveluiden edistämistä 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue, konsernipalvelut</p> <p>Mittarit ja seuranta: Lasten ja nuorten alueellisen hyvinvointisuunnitelman kuntakohtaisten toimenpiteiden seuranta</p>	<p>Lapsiystävällinen kunta - toimintamallia ja lapsi- ja ennakkovaikutusten arviointia esitelty kunnan johtoryhmälle 30.8.2021.</p> <p>Hollolan Hyvinvointipalveluiden palvelukartta otettiin käyttöön vuoden 2022 alusta.</p> <p>Osallistuttiin alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmisteluun ja laadittiin kuntakohtainen suunnitelma suhteessa paikalliseen hyvinvointitietoon (mm. kouluterveyskysely) ja osana alueellisten suunnitelmien kokonaisuutta.</p>
Turvallinen kasvuympäristö varhaiskasvatus ja perusopetuksessa	<ul style="list-style-type: none"> Kuntakohtaisen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelman laatiminen ja yksikkökohtaiset toimenpiteet sekä mittarit 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kouluterveyskysely (2021, 2023, 2025) (THL) Sotkanet (THL) 	Suunnitelma laaditaan vuoden 2022 aikana yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Tähän kappaleeseen on koottu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpide-ehdotukset indikaattorien ja muun tiedon perusteella. Näiden alla olevien toimenpide-ehdotuksien lisäksi erilaiset Hollolan kunnan sekä Päijät-Hämeen maakunnalliset suunnitelmat sisältävät tavoitteita ja toimenpiteitä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Näitä asiakirjoja ovat muun muassa:

Hollolan hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

Paikallinen (Hollolan) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Hollolan kunnan laaja hyvinvointikertomus 2017-2020

Lisää liikettä Hollolaan suunnitelma 2019-202

Päijät-Hämeen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025

Päijät-Hämeen alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Päijät-Hämeen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021-2025

Päijät-Hämeen alueellinen ehkäisevän työn toimintasuunnitelma 2021-2025

Hollola

Hyvinvointiraportti 2021

Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Väestönkasvun edistäminen

Liikunnan edistäminen eri väestöryhmille (mukaan lukien liikuntapaikat)

Ravitsemusterveyden edistäminen eri väestöryhmille

Turvallinen kasvuympäristö perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa

Osallisuuden ja osallisuuden kokemusten vahvistaminen

Mielenterveyspalvelut ja mielenterveyden edistäminen

Päihteiden käytön vähentäminen

Väestönkasvun edistäminen eri keinoin

Hollolan kunnan väkiluku on laskenut 320 henkilöllä vuosien 2019-2021 aikana. Lisäksi Indikaattori väestöennuste vuoden 2030 lopun väkiluvusta 21939 henkilöä kertoo siitä, että ilman väestönkasvuun panostamista Hollolan kunnan väkiluku (23090 asukasta 31.12.2021) laskee seuraavan kymmenen vuoden aikana 1151 asukkaalla. Toimenpiteitä kunnan väestönkasvun edistämiseen ovat esimerkiksi:

- Sosiaali- ja terveyspalvelut
- Työllisyys ja siihen panostaminen
- Asuinympäristön viihtyvyys ja turvallisuus
- Panostaminen kunnassa saataviin peruspalveluihin (ei pelkästään kunnan omat palvelut)
- Elinkeinopolitiikka (yritysmuotoisuus)
- Maankäyttöpöliitiikka (kaavoitus, tonttitarjonta)
- Lapsiperheiden palvelut (varhaiskasvatus, perusopetus, lasten terveyspalvelut ja muut tukipalvelut)
- Vapaa-ajan palvelut (liikunta, ulkoilu ja luonto, kulttuuri, kirjasto, matkailu)
- Maahanmuuttopolitiikka
- Ikäihmisten kotona asuminen
- Positiivinen mielikuva kunnasta (viestintä, imago)

Kuntalaisten osallisuuden sekä osallisuuden kokemusten vahvistaminen

Kunnan tehtävänä on edistää asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Tavoitteena on saada kuntalaisten tarpeita paremmin vastaavia ja laadukkaampia palveluita, kun otetaan palveluiden käyttäjät mukaan palvelujen kehittämiseen ja suunnitteluun. Toimenpiteitä kuntalaisten osallisuuden edistämiseksi ovat esimerkiksi:

- Uusien kumppanuusmallien ja tapahtumien kehittäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa
- Säännölliset kuntalaisfoorumit ja yhdistysillat vaihtelevin teemoin. Erillinen yhdistysfoorumi tai vastaava ikäihmisten kanssa toimivien yhdistyksien kanssa
- Viestinnän jatkuva kehittäminen huomioiden eri väestöryhmät
- Säännöllisesti kokoontuva lapsiparlamentti
- Säännöllisesti kokoontuvat nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto
- Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja kehittäminen
- Kohtaamispaikkojen lisääminen erityisesti ikäihmiset ja lapsiperheet huomioiden

Turvallinen kasvu ympäristö varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

Kunnan tarjoama varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Kunnan tehtävänä on opetuksen järjestäjänä varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvuun, kehitykselle ja oppimiselle. Tavoitteena on luoda turvallinen kasvu ympäristö. Toimenpiteitä ovat kuntakohtaisen kiusaamisen ehkäisy suunnitelman laatiminen ja yksikkökohtaiset toimenpiteet sekä mittarit. Tämä suunnitelma on tarkoitus valmistua vuoden 2022 loppuun mennessä.

Liikunnan edistäminen eri väestöryhmille (mukaan lukien liikuntapaikat)

Kunnan tehtävänä on luoda yleisiä edellytyksiä liikunnalle muun muassa järjestämällä eri kohderyhmät huomioon ottavia liikuntapalveluita sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Toimenpiteitä liikunnan edistämiseksi ovat esimerkiksi:

- Edullisemmat uintimaksut erityisryhmille (esim. erityisuimakortti)
- Edullisemmat kuntosalin käyttömaksut ikäihmisille
- Liukusteiden jakaminen ikäihmisille
- Maksuttomia liikuntatiloja hollolalaisille seuroille ja kuntalaisille (esim. koulujen liikuntasalit)
- Harrastamisen Suomen malli ja panostaminen koulujen kerhotoimintaan (esim. laaja tarjonta lasten liikuntakerhoja koulupäivän jälkeen)
- Aktiivisuuden seuranta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa (esim. Move-mittaukset)
- Yhdistystoiminnan tukeminen (maksuttomat tilat, avustukset yhdistyksille)
- Liikuntaolosuhteiden ylläpitäminen ja kehittäminen (kunnan liikuntapaikkasuunnitelma on hyväksytty vuonna 2021)
- Ohjatut liikuntaryhmät, joissa pääpaino työ- ja ikäihmisissä (kunta ja wellamo-opisto)

Ravitsemusterveyden edistäminen eri väestöryhmille

Kunnan varhaiskasvatuksessa ruokakasvatusta toteutetaan ruokailuhetkien lisäksi osana muuta toimintaa. Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu tärkeänä osana ruokakasvatus. Perusopetuksessa opetus suunnitelman perusteet tuovat esiin kouluruokailun merkityksen kasvua, kehitystä, opiskelukykyä ja ruokaosaamista vahvistavana tekijänä. Kouluruokailu on osa koulun ruokakasvatusta. Toimenpiteitä ravitsemusterveyden edistämiseksi ovat esimerkiksi:

- Vasu- ja oppimiskeskustelut yhdessä lasten huoltajien kanssa. Tarvittaessa terveydenhuolto myös mukana.
- Asiakastytyväisyys kyselyt (pienimmät asiakkaat vastaavat kyselyyn yhdessä huoltajien kanssa)
- Perusopetuksessa välipalan tarjoaminen koululaisille (esimerkiksi koulun jälkeen ennen kerhotoiminnan alkua)
- Ylijäämäruoan toimittaminen seurakunnalle jaettavaksi
- Luennot- / tietoisuuskäytökset ikäihmisille
- Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta hanke perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa (mukana Soramäen päiväkotit ja Salpakankaan koulu)

Päihteiden käytön vähentäminen

Tavoitteena päihteiden käyttö ja kokeilu vähäisempää kuin koko maassa sekä Päijät-Hämeessä keskimäärin. Toimenpiteitä päihteiden käytön vähentämiseksi ovat esimerkiksi:

- Harrastamisen Suomen malli käytössä Hollolassa
- Osallisuuden edistämisen eri toimet käytössä
- Yhdistystoiminnan tukeminen (mm. maksuttomat tilat)
- Laajennetaan koulujen Hubu-päihdekasvatusmenetelmäyhteistyötä Ehyt ry:n kanssa viidesluokkalaisiin kahdeksansien luokkien lisäksi
- Luennot- / tietoisuuskäytökset päihteiden käytön haitoista ikäihmisille

- Liikunnan edistäminen eri väestöryhmille
- kulttuuripalveluiden kehittäminen

Mielenterveyspalvelut ja mielenterveystyön edistäminen

Kunnan roolina ymmärryksen lisääminen henkilöstölle mahdollistamalla vapaaehtoisia koulutuksia.

- Osana kunnan omaa toimintaa (ymmärryksen lisääminen esim. koulutusten avulla henkilöstölle, kunta mukana Yhdessä mielessä hankkeessa)
- Sosiaali- ja terveyspalveluissa (Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä)

4 Raportin hyväksyminen

- Kunnan hyvinvointityöryhmä 15.8.2022
- Hyvinvointivaliokunta 24.8.2022
- Kunnanhallitus 5.9.2022
- Elinvoimavaliokunta 6.9.2022
- Valtuusto 12.9.2022